

TA'LIM JARAYONIDA MILLIY QADRIYATLARNI TARG'IB QILISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI

Ma'rufjonov Begali Sherali o'g'li

Andijon davlat pedagogika instituti

Pedagogika II- bosqich magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20083685>

Annotatsiya. Ushbu ilmiy tezisda ta'lim jarayonida milliy qadriyatlarni targ'ib qilishning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilinadi. Milliy qadriyatlarning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni, pedagogik mexanizmlari hamda ularni samarali singdirish usullari ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, zamonaviy ta'lim tizimida milliylik va globallashuv o'rtasidagi muvozanat masalalari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: milliy qadriyatlar, ta'lim, tarbiya, pedagogika, madaniyat, milliy ong, innovatsion yondashuv.

Kirish

Bugungi globallashuv davrida har bir xalq o'z milliy o'zligini saqlab qolish va uni rivojlantirish masalasiga alohida e'tibor qaratmoqda. Shu nuqtai nazardan, ta'lim tizimi nafaqat bilim berish, balki yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashning asosiy vositasi hisoblanadi. Milliy qadriyatlar — bu xalqning tarixiy tajribasi, urf-odatlarini, an'analari, ma'naviy merosi va dunyoqarashini o'zida mujassam etgan ijtimoiy hodisadir.

Ta'lim jarayonida milliy qadriyatlarni targ'ib qilish orqali o'quvchilarda vatanparvarlik, milliy g'urur, hurmat va mas'uliyat hissini shakllantirish mumkin. Bu esa barkamol shaxsni tarbiyalashning muhim omili hisoblanadi.

Milliy qadriyatlarning pedagogik mohiyati

Milliy qadriyatlar pedagogik nuqtai nazardan tarbiya vositasi sifatida qaraladi. Ular o'quvchilarning:

- axloqiy fazilatlarini shakllantiradi;
- ijtimoiy munosabatlarga tayyorlaydi;
- milliy ong va tafakkurni rivojlantiradi;
- ma'naviy immunitetni mustahkamlaydi.

Pedagogik jihatdan milliy qadriyatlar ta'lim mazmuniga integratsiya qilinishi zarur. Bu jarayon quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

Uzviylik va izchillik — qadriyatlar barcha fanlar orqali bosqichma-bosqich berilishi kerak.

Amaliy yo'naltirilganlik — faqat nazariya emas, balki kundalik hayot bilan bog'lash muhim.

Shaxsga yo'naltirilganlik — har bir o'quvchining individual xususiyatlarini hisobga olish.

Ta'lim jarayonida milliy qadriyatlarni targ'ib qilish usullari

1. Integratsiyalashgan ta'lim

Fanlararo bog'liqlik asosida milliy qadriyatlarni o'rgatish samarali hisoblanadi. Masalan:

- adabiyot darslarida milliy qahramonlar obrazi;
- tarix darslarida ajdodlar merosi;
- ona tili darslarida maqol va matallar orqali tarbiya berish.

2. Interfaol metodlar

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar orqali qadriyatlarni o‘rgatish o‘quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi:

- bahs-munozaralar;
- rolli o‘yinlar;
- loyihaviy ishlar.

3. Tarbiyaviy tadbirlar

Milliy bayramlar, urf-odatlar asosida tashkil etilgan tadbirlar o‘quvchilarda kuchli taassurot qoldiradi:

- Navro‘z bayrami;
- Mustaqillik kuni;
- xalq og‘zaki ijodi kechalari.

4. Oila va maktab hamkorligi

Milliy qadriyatlar eng avvalo oilada shakllanadi. Shu sababli:

- ota-onalar bilan hamkorlik;
- ma‘naviy-ma‘rifiy suhbatlar;
- oilaviy qadriyatlarni mustahkamlash muhim.

Zamonaviy muammolar va yechimlar

Globalashuv jarayonida ayrim yoshlar milliy qadriyatlardan uzoqlashib borayotgani kuzatilmoqda. Buning asosiy sabablari:

- internet va ommaviy madaniyat ta‘sirini;
- noto‘g‘ri tarbiya;
- ta‘limda yetarli e‘tibor berilmasligi.

Bu muammolarni hal qilish uchun quyidagilar tavsiya etiladi:

- milliy kontentni ko‘paytirish;
- innovatsion ta‘lim texnologiyalarini joriy etish;
- yoshlar bilan individual ishlash.

Pedagogik asoslar va metodologiya

Milliy qadriyatlarni targ‘ib qilish quyidagi pedagogik yondashuvlarga asoslanadi:

Aksiologik yondashuv — qadriyatlarni asosiy tarbiya mezonini sifatida qabul qilish;

Madaniyatlararo yondashuv — boshqa millatlar madaniyatiga hurmatni shakllantirish;

Faoliyatga asoslangan yondashuv — o‘quvchilarni amaliy faoliyatga jalb qilish.

Shuningdek, quyidagi metodlar samarali hisoblanadi:

kuzatish;

suhbat;

tahlil;

tajriba.

Natijalar va tahlil

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, ta‘lim jarayonida milliy qadriyatlar muntazam targ‘ib qilinsa:

o‘quvchilarning ma‘naviy darajasi oshadi;

ijtimoiy faolligi kuchayadi;

milliy o‘zlikni anglash rivojlanadi;

salbiy ta‘sirlarga qarshi immunitet shakllanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ta'lim jarayonida milliy qadriyatlarni targ'ib qilish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir. Bu jarayon ilmiy asoslangan, tizimli va uzluksiz bo'lishi zarur. Pedagoglar zamonaviy metodlardan foydalangan holda milliy qadriyatlarni yosh avlod ongiga singdirishi kerak.

Milliy qadriyatlar — bu nafaqat o'tmish merosi, balki kelajak poydevoridir. Ularni ta'lim orqali rivojlantirish jamiyat taraqqiyotining muhim omili hisoblanadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Pedagogika nazariyasi va tarixi bo'yicha ilmiy manbalar
2. Milliy tarbiya konsepsiyasi hujjatlari
3. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bo'yicha adabiyotlar
4. O'zbek xalq og'zaki ijodi va madaniy meros manbalari